

الرحيم الرحمن الله بسم

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

İslam İşbirliği Teşkilatı İnsan Hakları Deklarasyonu (Kahire Deklarasyonu)

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Üye Devletleri, insan onuruna dair derin inançtan, insan haklarına saygıdan ve İslam öğretileri ile güvence altına alınan bu hakların sağlanması ve korunmasıyla ilgili taahhütten yola çıkarak, insanoğlunun Allah'ın dünyadaki temsilcisi olarak yerinin farkında olarak;

İnsanoğlunun, insan haklarını savunmaya ve tüm insanları istismar ve zulümden korumaya yönelik çabalarına katkıda bulunmayı ve İslami değer ve ilkelere uygun olarak herkesin onurlu bir yaşam sürdürme özgürlüğünü ve hakkını yeniden teyit etmeyi amaçlayarak;

İslamiyetin en eski insan hakları antlaşması olan *Medine Sözleşmesi* ve Hazreti Muhammed'in (s.a.v.) son hutbesi ile kabul görmüş erdemli ve gelenekselleşmiş örf ve adetler ile İslam uygarlığının insan hakları kavramına temel teşkil edecek adalet, eşitlik ve barış değerlerinin farkında olarak,

Anayasal ve yasal sistemlerine, uluslararası insan hakları yükümlülüklerine uygun olarak Üye Devletlerde insan hakları ve temel özgürlüklerinin, iyi yönetişimin, hukukun üstünlüğünün, demokrasi ve hesap verebilirliğin, Üye Devletler ile diğer Devletler arasında güvenin, dostane ilişkilerin, karşılıklı saygının ve işbirliğinin geliştirilmesini öngören İslam İşbirliği Teşkilatı Şartı'nı yeniden teyit ederek,

Tüm insan haklarının evrensel, bölünmez ve birbiriyle bağlantılı ve ilişkili olduğunu ve eşit ve âdil bir temelde, aynı seviye ve önemde küresel olarak ele alınması gerektiğini ve Devletlerin görevinin, siyasi, ekonomik ve kültürel sistemlerine bakılmaksızın, ulusal ve bölgesel özelliklerin ve çeşitli tarihi, kültürel ve dini geçmişlerin önemini göz önünde bulundurarak tüm insan hakları ve temel özgürlüklerini geliştirmek ve korumak olduğunu yineleyerek;

Kalkınma Hakkının devredilemez bir insan hakkı olduğunu ve kalkınma için fırsat eşitliğinin hem Devletlerin hem de bireylerin hakkı olduğunu kabul ederek;

İİT'nin hâlihazırda yabancı işgal altında olan Filistin halkının mücadelesine olan desteğini, kendi kaderini tayin etme hakkı da dâhil olmak üzere, devredilemez haklarına ulaşmaları için onları güçlendirme ve Kudüs-ü Şerif başkent olmak üzere tarihi ve İslami niteliğini ve buradaki kutsal yerleri muhafaza ederek kendi egemen devletlerini kurma kararlılığını yeniden teyit ederek,

Birleşmiş Milletler (BM) Şartı, Uluslararası İnsan Hakları Kanunu, Viyana Deklarasyonu ve Eylem Planı, Durban Deklarasyonu ve Eylem Planı ve 2009 Durban İnceleme Konferansının Sonuç Belgesi ile diğer ilgili uluslararası insan hakları sözleşmelerini ve belgelerini dikkate alarak;

Üye Devletler arasında tüm alanlarda koordinasyon, dayanışma, entegrasyon ve karşılıklı bağlılık gereğince ve halkları arasında insan hakları alanındaki bağların derinleştirilmesine, iletişim ve işbirliğinin güçlendirilmesine istinaden;

Tüm insanlar arasında Semavi Dinler ile sıkı bir şekilde tesis edilen kardeşlik ve eşitlik ilkeleri uyarınca;

İnsan onurunu ve insan haklarına saygı duyulmasını ve korunmasını teyit eden İslam ilkelerine halel getirmeksizin,

Aşağıdaki metin üzerinde mutabıktır:

MADDE 1:

İnsan Onuru

- a. Tüm insanlar tek bir aile oluşturur. Herkes, ırk, renk, dil, cinsiyet, din, mezhep, siyasi görüş, ulusal veya sosyal köken, servet, yaş, engellilik veya başka bir statü bakımından ayırım gözetilmeksizin onur, haklar ve yükümlülükler konusunda eşittir.
- b. Büyük ve sistematik insan hakları ihlalleri ve aynı zamanda, kölelik, esaret, zorla çalıştırma ve insan kaçakçılığı, her türlü biçimde ve durumda yasaktır.

MADDE 2:

Yaşam Hakkı

- a. Allah'ın bahşettiği bir hediye olan yaşam hakkı, tüm insanların temel bir hakkıdır ve yasayla korunur. Bu hakkı tüm ihlallere karşı korumak Devletin görevidir. Hiç kimse bu haktan keyfi olarak yoksun bırakılamaz.
- b. Ölüm cezası, ancak, suçun işlendiği tarihte yürürlükte olan yasaya uygun olarak, en ağır suçlar için uygulanabilir. Bu ceza yalnızca yetkili bir mahkeme tarafından verilen nihai karara ve işbu Deklarasyonun 22. maddesi hükümlerine uygun olarak yerine getirilebilir.
- c. Hakkında ölüm cezasına hükmedilenler af veya cezasının hafifletilmesini talep etme hakkına sahiptir. Uygun görülmesi halinde, tüm davalarda genel af, af ya da ceza indirimine gidilebilir.
- d. Ölüm cezası küçükler tarafından işlenen suçlar için ve hamile ve emziren kadınlara uygulanmaz.
- e. Soykırım veya insanlığın yok edilmesiyle sonuçlanabilecek araçların kullanımı yasaktır.

MADDE 3:

Dokunulmazlık

Her insan hayattayken ve öldükten sonra dokunulmazlık ve itibar ve onurunun korunması hakkına sahiptir. Devlet ve toplum, kişiden kalanları ve gömüldüğü yeri korur.

MADDE 4:

Özgürlük ve güvenlik ve işkenceye maruz kalmama hakkı

- a. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Hiç kimse keyfi tutuklama veya gözaltına alınmaya, kaçırılmaya veya zorla kaybetmeye maruz bırakılamaz. Hiç kimse yastada belirlenmiş haller ve yasanın öngördüğü usuller dışında özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.
- b. Hiç kimse fiziksel veya psikolojik işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.
- c. Hiç kimse gözaltında insanlık dışı muameleye tabi tutulamaz; sanıklar, hükümlülerden ayrı yerlerde tutulur.
- d. Hiç kimse tıbbi veya bilimsel deneylere tabi tutulamaz, veya organları özgür ve bilgilendirilmiş rızası olmadan ve olası tıbbi komplikasyonlara karşı tam özen olmadan kullanılamaz.
- e. Yasal sistemi ve uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak herkesin fiziksel zarardan korunmasını sağlamak Devletin görevidir.

MADDE 5:

Aile ve Evliliğin Korunması

- a. Aile, toplumun doğal ve temel birimidir. Aile, kadın ve erkek arasındaki evliliğe dayanır.
- b. Evlenme yaşındaki erkek ve kadınlar evlilikle ilgili kural ve koşullara uygun şekilde evlenme ve aile kurma hakkına sahiptir. Eşlerin tam ve özgür rızaları olmaksızın evlilik gerçekleştirilemez. Yürürlükteki mevzuat, kadın ve erkeğin evlilik süresince ve evliliğin sona ermesinden sonra sahip oldukları hak ve yükümlülükleri güvence altına alır.
- c. Devlet ve toplum, ailenin ve üyelerinin haklarının korunmasını, aile bağlarının güçlendirilmesini, aile üyeleri arasındaki ilişkilerde, özellikle kadınlara, çocuklara, engelli kişilere ve yaşlılara karşı her türlü şiddet veya istismarın yasaklanmasını sağlar.

MADDE 6:

Kadın Hakları

- a. Kadınlar ve erkekler, geçerli mevzuatla öngörüldüğü üzere, insan onuru, haklar ve yükümlülükler bakımından eşittir. Her kadının kendi yasal statüsü ve ekonomik bağımsızlığı vardır ve her kadın, evlenmeden önceki soyadını ve soyunu koruma hakkına sahiptir.
- b. Devlet, kadınların güçlendirilmesini, kadınların nitelikli eğitime, temel sağlık hizmetlerine, istihdam ve mesleki korumaya erişimlerini ve eşit işe eşit ücret alma haklarını ve aynı zamanda, insan hakları ve temel özgürlüklerinden tam olarak yararlanmalarını ve hayatın tüm alanlarına her düzeyde etkili katılımlarını engelleyen zorlukları ortadan kaldırmak üzere gerekli tüm tedbirleri alır.
- c. Kadınlar ve kız çocukları her türlü ayrımcılık, şiddet, istismar ve zararlı geleneksel uygulamalara karşı korunur. Devlet ve toplum, bu tür korumayı sağlar.
- d. Her kadının, Allah'ın yaratması doğrultusunda annelik hakkı vardır. Devlet, uygun doğum öncesi ve anne sağlığı hizmetlerini sağlar.

MADDE 7:

Çocuk Hakları

- a. Her çocuğun, ebeveynlerinin veya yasal vasisinin ırkı, rengi, cinsiyeti, dili, dini, mezhebi, siyasi veya diğer görüşü, ulusal, etnik veya sosyal kökeni, mülkü, engelliliği, doğumu veya başka bir statüye bakılmaksızın, herhangi bir ayırım olmadan, ailesi, toplum ve Devlet tarafından, bakım, eğitim ve aynı zamanda maddi ve manevi bakım da dâhil olmak üzere, reşit olmayan kişi statüsünün gerektirdiği koruma tedbirlerinin alınması hakkına sahiptir. Hem fetüs hem de anne korunur ve onlara özel bakım sağlanır.
- b. Her çocuk doğumundan hemen sonra nüfus kütüğüne kaydedilir ve bir isme sahip olur ve vatandaşlığa hak kazanır.
- c. Çocukların haklarının gözetilmesi, korunması ve hakların her durumda kullanımını sağlamak ebeveynlerin ve yasal vasilerin asıl sorumluluğudur. Devlet, ayrıca, çocuk haklarının geliştirilmesi ve korunması için alınan tedbirlerin çocuğun üstün yararları doğrultusunda olmasını sağlamalıdır. Devlet, çocuk istismarını, cinsel sömürsünü ve şiddetini önlemek için yasal olarak ve uygulamada gerekli tüm tedbirleri alır.
- d. Devlet, ebeveynlerin ve uygun olduğu durumlarda, yasal vasilerin, çocukların üstün yararını ve gelişen zihinsel ve fiziksel kapasitelerini dikkate alarak, dini inançları ve etik değerlerine uygun olarak, din ve ahlak eğitimi de dâhil olmak üzere, çocuklarının alacakları eğitim türünü belirleme konusundaki yükümlülüklerine, haklarına ve görevlerine saygı gösterir.
- e. Çocuklar, ebeveynlerine, akrabalarına ve hısımlarına karşı yükümlülüklerle sahiptir.
- f. Devlet, özgürlük ve onur ortamında, başta yetim ve engelliler olmak üzere, çocuğun yaşamını sürdürmesini, kalkınmasını ve refahını sağlamak ve aynı zamanda, çocukları her türlü şiddet ve sömürüden korumak amacıyla, gerekli yasal, idari ve adli tüm tedbirleri alır. Devlet, ayrıca, aile ortamından geçici veya daimi olarak yoksun bırakılan çocuklara yönelik

olarak uygun kurumlar aracılığıyla alternatif bakım sağlar ve gerektiğinde, vasilik sistemini teşvik eder.

MADDE 8:

Kanun önünde tanınma hakkı

Herkes, her yerde, kanun önünde kişi olarak tanınma hakkına sahiptir.

MADDE 9:

Eğitim hakkı

- a. Eğitim temel bir insan hakkıdır ve tüm milletler ve halklar arasında insan haklarına saygıyı, anlayışı, hoşgörüyü ve dostluğu desteklemek için bir araçtır. İnsan Hakları Eğitimi eğitim hakkının ayrılmaz bir parçasıdır.
- b. Devlet ve toplum için bilgi arayışı bir sorumluluk ve eğitim sağlanması bir görevdir. Devlet, eğitim alınması konusunda gerekli yolları ve araçları sağlar ve toplum yararına eğitimsel çeşitliliği güvence altına alır.
- c. Temel eğitim zorunlu ve ücretsizdir. Yüksek ve teknik eğitim uygun tüm yöntemlerle erişilebilir kılınır.
- d. Herkes, kişiliğini geliştirmek ve hak ve yükümlülüklerle karşı saygısını güçlendirmek ve bunları korumak için, bütünlük ve dengeli bir tutumla, aile de dâhil olmak üzere, farklı eğitim ve danışmanlık kurumlarından eğitim alma hakkına sahiptir.

MADDE 10:

Kendi kaderini tayin etme hakkı

- a. Her türlü yabancı işgali, köleleştirme ve sömürgecilik tamamen yasaktır. İşgal veya sömürgecilik mağduru olanlar, tam olarak, özgürlük ve kendi kaderini tayin etme hakkına sahiptir. Her türlü işgal ve sömürgeciliğin ortadan kaldırılmasına yönelik mücadeleye destek vermek tüm Devletlerin ve halkların görevidir.
- b. Kendi kaderini tayin etme hakkı, devredilemez bir insan hakkıdır. Herkes, kendi kaderini tayin etme hakkı gereğince, siyasi statülerini özgürce seçme ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini özgürce sürdürme hakkına sahiptir.
- c. Tüm Üye Devletler, BM Şartı'nda öngörüldüğü üzere, siyasi bağımsızlıklarını, ulusal egemenliklerini, toprak bütünlüklerini ve birliklerini koruma hakkına sahiptir.

MADDE 11:

Dolaşım özgürlüğü

- a. Uluslararası hukuk ve iç hukuk mevzuatları uyarınca, içinde veya dışında olduğu fark etmeksizin, herkes, ülkesinde, dolaşım özgürlüğüne ve ikâmet yerini belirleme hakkına sahiptir.
- b. Hiç kimsenin, keyfi veya hukuka aykırı bir şekilde, kendi ülkesi de dâhil olmak üzere, herhangi bir ülkeden ayrılması engellenemez veya söz konusu ülkenin herhangi bir bölümünde ikâmet etmeye zorlanamaz.
- c. Hiç kimse ülkesinden sürgün edilemez veya mültecilerin menşe ülkelerine geri dönme hakkı da dâhil olmak üzere, ülkesine dönmesi yasaklanamaz.

MADDE 12:

Göçmen ve mülteci hakları

Mülteciler ve göçmenler, her zaman saygı gösterilmesi, korunması ve yerine getirilmesi gereken, evrensel olarak kabul görmüş aynı insan haklarına ve temel özgürlüklere sahiptir. Irkçılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlük de dâhil olmak üzere, göçmenlere ve ailelerine karşı her türlü ayrımcılık, uygun mevzuatların çıkarılması yoluyla ortadan kaldırılmalıdır.

MADDE 13:

Vatandaşlık Hakları

Herkes, vatandaşlık hakkına sahiptir ve bu hakkın verilmesi kanunla düzenlenir. Hiç kimse, keyfi olarak veya hukuka aykırı bir şekilde, vatandaşlıktan yoksun bırakılamaz veya vatandaşlığını değiştirme hakkı engellenemez.

MADDE 14:

Çalışma hakkı

- a. Devlet ve Toplum, çalışabilecek durumdaki her kişi için çalışma hakkını güvence altına almak amacıyla tüm tedbirleri alır. Herkes kendisine uygun olan ve kendisi ve toplum yararına olan işi seçme özgürlüğüne sahiptir.
- b. Çalışan, diğer sosyal güvencelerin yanı sıra iş güvenliği ve emniyeti hakkına sahiptir. Kişi, hiçbir şekilde, gücünü aşan işte çalıştırılmaz, zorlamaya, sömürüye veya zarara maruz bırakılamaz.
- c. Çalışan, hiçbir ayırım olmaksızın, yürürlükteki kanun ve yönetmelikler uyarınca, hak ettiği tatil ödenekleri ve terfilerin yanı sıra mesai saatlerinin makul ölçüde sınırlandırılması da dâhil olmak üzere, gecikme olmaksızın işi için âdil ücret, dinlenme ve boş zaman hakkına sahiptir.

d. Devletler, işverenlerin âdil ve etik olmasını ve çalışanların her türlü sömürüden ve istismardan korunmasını ve çalışanlara düzgün iş verilmesini güvence altına almak amacıyla mekanizmalar tesis eder.

e. Herkes, kendi menfaatini korumak amacıyla, yürürlükteki kanun ve yönetmelikler uyarınca, başkalarıyla sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkına sahiptir.

MADDE 15:

Meşru Ekonomik ve Mali Kazanç Hakkı

a. Herkes, tekelleşme, hile olmadan ve kendisine veya başkalarına zarar vermeden meşru kazanç elde etme hakkına sahiptir.

b. Tefecilik mutlak surette yasaktır.

MADDE 16:

Mülkiyet Hakkı

a. Herkes, bireysel olarak veya başkalarıyla ortak bir şekilde, yasal yollardan edinilmiş mülke sahip olma hakkına ve kendisine, başkalarına veya genel olarak topluma halel getirmeksizin, mülkiyet hakkına sahiptir. Kamu yararının gerektirmesi ve tam ve âdil tazminat ödenmesi hali dışında kamulaştırmaya izin verilemez.

b. Hiç kimse hukuka aykırı bir şekilde mülkiyetinden yoksun bırakılamaz.

MADDE 17:

Fikri mülkiyet hakları

a. Herkes, bilimsel, fikri, edebi, sanatsal veya teknik eserlerinden yararlanma ve bunlardan kaynaklanan maddi ve manevi menfaatlerini koruma hakkına sahiptir.

b. Devletler, bilimsel ve kültürel alanlarda uluslararası işbirliğinin teşvik edilmesi ve geliştirmesi yoluyla da dâhil olmak üzere, bu tür bilimsel ilerlemenin ve uygulamalarının faydalarından herkesin yararlanmasını sağlar.

MADDE 18:

Ulaşılabilir en yüksek fiziksel ve zihinsel sağlık standartlarından yararlanma hakkı

a. Herkes, ahlaki ve kişisel gelişimini destekleyecek olan güvenli ve temiz bir ortamda yaşama hakkına sahiptir ve bu hakkı güvence altına almak Devletin ve genel olarak toplumun görevidir.

b. Herkes ulaşılabilir en yüksek fiziksel ve zihinsel sağlık standartlarına sahip olma hakkına ve mevcut kaynaklarla sınırlı olarak, Devlet tarafından sağlanan tüm kamusal imkânlara erişim hakkına sahiptir.

c. Devlet, olanakları çerçevesinde, bireye, gıda ve su, giyecek, barınma, eğitim, sağlık hizmetleri ve diğer tüm temel ihtiyaçlar da dâhil olmak üzere, kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlayacak iyi bir yaşam sürdürme hakkını sağlar.

MADDE 19:

Mahremiyetin korunması

a. Herkes, kendisi, dini, bakmakla yükümlü olduğu kişiler, onuru ve mülkiyeti için güven içinde yaşama hakkına sahiptir.

b. Herkes, mülkiyeti ve sosyal ilişkileri bakımından özel ilişkilerinin yürütülmesinde, evinde, aile içinde mahremiyet hakkına sahiptir. Kişinin gizlice izlenmesi, gözetlenmesi ve itibarının lekelenmesi yasaktır. Devlet kişiyi keyfi müdahalelerden korur.

c. Özel konut her durumda dokunulmazdır. İkâmet edenlerin izni olmaksızın konuta girilemez veya ikâmet edenler konuttan hukuka aykırı bir şekilde tahliye edilemez.

d. Her birey gizli ve kişisel verilerinin yasayla korunması hakkına sahiptir.

MADDE 20:

Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü

a. Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Din veya inancını açıklama özgürlüğü, ancak yasayla öngörülen ve kamu güvenliğinin, düzeninin, sağlığının veya ahlakının ya da başkalarının temel hak ve özgürlüklerinin korunması açısından lüzumlu olan sınırlamalara tabi tutulabilir.

b. Hiç kimse, kendi seçtiği bir dine veya inanca sahip olma veya din veya inancı kabul etme özgürlüğüne zarar verecek zorlamaya maruz bırakılamaz.

MADDE 21:

Fikir ve ifade özgürlüğü

a. Herkes müdahale olmaksızın fikir sahibi olma hakkına sahiptir.

b. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanımı, beraberinde özel yükümlülükler ve sorumluluklar getirir. Devlet bu hakkın kullanımını korumak ve kolaylaştırmanın yanı sıra meşru ulusal bütünlüğünü, menfaatlerini korumak ve toplumsal uyum, refah, adalet ve hakkaniyeti güçlendirmekle yükümlüdür. Bu hakkın kullanımına yönelik kısıtlamalar kanunla açık şekilde belirlenir ve aşağıdaki kategorilerle sınırlıdır:

i. Savaş propagandası.

ii. Din, inanç, ulusal köken, ırk, etnisite, renk, dil, cinsiyet veya sosyoekonomik durum temeline dayalı nefretin, ayrımcılığın veya şiddetin savunulması.

iii. Başkalarının insan haklarına ve itibarına saygı.

iv. Ulusal güvenlik ve kamu düzeniyle ilgili konular.

v. Kamu sağlığının veya ahlakının korunması için gereken tedbirler.

c. Devlet ve toplum, diğer yüce ilkeler ve değerler arasında hoşgörü, adalet ve barışçıl şekilde bir arada yaşama ilkelerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi ve nefret, önyargı, şiddet ve terörün engellenmesi için çaba gösterir. İfade özgürlüğü, dinleri ve peygamberleri aşağılamak veya dini sembollerin kutsallığını ihlal etmek ya da toplumun ahlaki ve etik değerlerine zarar vermek amacıyla kullanılmamalıdır.

MADDE 22:

Adalet ve âdil yargılanmaya erişim hakkı

a. Herkes hiçbir ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşittir. Âdil yargılanma ve adalet hakkı, makul sürede, yasayla kurulmuş yetkili, bağımsız makamlar ve tarafsız mahkemeler aracılığıyla herkes için güvence altına alınır.

b. Cezai sorumluluğun şahsiliği esastır.

c. Bir sanık, kendisine tüm savunma ve âdillik güvencelerinin verildiği, yasayla kurulmuş yetkili mahkeme tarafından verilen nihai kararlar, âdil yargılama yoluyla suçluluğu kanıtlanana kadar masumdur.

d. İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez.

e. Yasal olarak kanıtlanmış adli hata mağdurları, yasaya göre tazminat alma hakkına sahiptir.

MADDE 23:

Kamu işlerinin yürütülmesine katılma hakkı ve barışçıl toplanma ve dernek kurma özgürlüğü

a. Otorite güvene dayanır ve bunun kötüye kullanımı veya suiistimal edilmesi, insan haklarının ve temel özgürlüklerin güvence altına alınabilmesi adına mutlak surette yasaktır.

b. Herkes, doğrudan veya özgürce seçilen temsilciler aracılığıyla dolaylı şekilde ülkesindeki kamu işlerinin yürütülmesine katılma hakkına sahiptir. Herkes, aynı zamanda, ulusal mevzuat uyarınca, fırsat eşitliği ve ayrımcılık yapmama ilkeleri çerçevesinde, kamu hizmetine girme hakkına da sahiptir.

c. Herkes, ulusal mevzuat uyarınca, barışçıl toplanma ve dernek kurma özgürlüğüne sahiptir.

MADDE 24:

Savaş ve silahlı çatışma halinde adil muamele

- a. Muharip olmayanlar, yaşlılar, hastalar, engelliler, kadınlar, çocuklar, siviller, gazeteciler, insani çalışanlar ve savaş tutsakları dâhil ancak bunlarla sınırlı olmaksızın tüm kişilerin haklarını korumak adına, savaş ve silahlı çatışma durumlarında Uluslararası İnsani Hukuk kuralları uygulanır.
- b. Savaş ve silahlı çatışma halinde kutsal yerlere ve ibadet yerlerine saygısızlık etmek, doğal kaynaklara, çevreye ve kültürel mirasa zarar vermek yasaktır.

MADDE 25:

Genel Hükümler

- a. Herkes, İslam ve ulusal mevzuat ilkelerine hâlel getirmeksizin, işbu Deklarasyon'da düzenlenen hak ve özgürlüklerden yararlanma hakkına sahiptir.
- b. Bu Deklarasyon'daki hiçbir husus, Üye Devletlerin ulusal mevzuatlarıyla korunan hak ve özgürlüklere ve uluslararası ve bölgesel insan hakları antlaşmaları kapsamındaki yükümlülüklerine, egemenliklerine ve toprak bütünlüklerine zarar verecek şekilde yorumlanamaz.